

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 19. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2019/1239 E., 2022/421 K.

DAVA TARİHİ : 11.05.2018

HÜKÜM/KARAR : Kısmen Kabu

İLK DERECE MAHKEMESİ : Bakırköy 9. Asliye Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2018/255 E., 2019/58 K.

Taraflar arasındaki alacak davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın taraf vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince başvurunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi hükmü kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı idare ile müvekkili arasında 25.12.2008 tarihinde 6 ay süreli çöp toplama ve taşıma Hizmet alımına ait sözleşme" imzalandığını, sonrasında da 30.06.2009 tarihinde "01.07.2009-01.07.2011 tarihleri arasında çöp toplama ve taşıma hizmet alımına ait sözleşme" imzalandığını, müvekkili şirketin 2008 yılından itibaren söz konusu hizmeti yerine getirdiğini, sözleşmede alt işverenin ücret ve kıdem tazminatından sorumluluğunun belirtilmediğini, dolayısıyla müvekkilince iş akdi kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde sona eren çalışanlara ödenen kıdem tazminatı tutarlarının aslında davalı idarenin sorumlu olduğunun açık olduğunu, davaya konu hizmet alım sözleşmeleri kapsamında çalışan ve iş akdi 01.07.2011 tarihine kadar kıdem tazminatı ödenecek şekilde sona eren çalışanlara toplam 258.958,00 TL ödendiğini, davalı idare'ye 06.01.2016 tarih, 673 sayılı ve 12.09.2017 tarih, 59156 sayılı dilekçeler ile başvuruda bulunularak müvekkili şirketçe ödenen kıdem tazminatları tutarının ödenmesinin talep edildiğini, davalı tarafından herhangi bir ödeme yapılmadığını bildirerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 122.452,35 TL alacağın ödeme tarihinden yada temerrüt tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle birlikte davalıdan tahsilini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; yetkisizlik, iş bölümü ve zaman aşımı itirazında bulduklarını, davacı şirket ile müvekkili belediye arasında 4857 sayılı İş Kanununun 2.md.si uyarınca asıl işveren-alt işveren ilişkisi bulunmadığını, davacı şirketle sözleşme imzalandığını, davacı şirketin işçilerinin ve işçilik alacaklarından davacı şirketin sorumlu olduğunu bildirerek davanın reddini istemiştir.

imzalandığını, davacı şirketin işçilerinin ve işçilik alacaklarından davacı şirketin sorumlu olduğunu bildirerek davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararda davacı kurumla davalı şirket arasında imzalanmış olan sözleşme ve eki niteliğindeki teknik şartnamede bu sorumluluğun yükleniciye ait olduğu yönünde herhangi bir hüküm bulunmadığı, bu durumda ve Yargıtay kararıyla istikrar kazanan uygulamaya göre taraflar arasındaki sözleşmede işçilik haklarından kaynaklı ödenen tazminatlardan her alt işverenin çalıştırdığı işçinin kendi çalıştırdığı dönemle ilgili asıl işverenle birlikte yarı yarıya sorumlu olduğu, davacı alt işveren sözleşme kapsamında çalıştırmış olduğu dava dışı işçilere toplamda 25.958,00-TL ödemiş olduğundan bu miktarın yarısı olan 122.452,35-TL'yi davalı idareden talep edebileceği gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile 122.452,35-TL'nin temerrüt tarihi olan 26/09/2017 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, davacının fazlaya ilişkin isteminin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davacı vekili istinaf dilekçesinde; mahkemece verilen kısmen red kararının yerinde olmadığını, davaya konu rücu alacağının toplamının 264,244,93 TL olup dava dışı işçi ... unutulduğu için dava dilekçesinin düzeltilerek sunulduğunu, bu durumda davacı şirketin rücu alacağının 132.122,46 TL olduğunu, kaldı ki mahkemece 258.958,00 TL ödendiğinin tespiti doğru olsa bile bu tutarın yarısının 129.479,00 TL olacağını, kararın hatalı olduğunu, ayrıca faiz başlangıcının davalının temerrüde düştüğü 06/01/2016 tarihi olması gerektiğini, kararın kaldırılarak davanın kabulüne karar verilmesini istinaf etmiştir.

Davalı vekili istinaf dilekçesinde; dava konusu alacakların zaman aşımına uğradığını, taraflar arasındaki hizmet işleri genel şartnamesi 38. maddesi ve çevre temizliği hizmet alım işi teknik şartnamesinin 12. maddesi gereğince yüklenici olan davacının işçilik alacaklarının tamamından sorumlu olduğunu, bu nedenle kararın kaldırılarak davanın zaman aşımından ve esastan reddini talep etmiş kararı istinaf etmiştir.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile Taraflar arasında düzenlenen sözleşmenin ve çevre temizliği hizmet alım işi teknik şartnamesinin 12. Maddesi davacı işverenin, tazminat ve alacaklardan dava dışı işçiyi çalıştırdıkları döneme isabet eden miktarın tamamından sorumlu olduklarına dair hükümler içerdiği, bu bağlamda davacının dava dışı işçileri çalıştırdığı döneme isabet eden miktarın tamamından sorumlu olduğunun kabulü gerektiği, aynı konuda yukarıda belirtilen dava dışı işçileri çalıştıran şirketin işçileri çalıştırdığı döneme isabet eden miktarın tamamından sorumlu kılınmasına dair verilen karar Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin 18.10.2018 gün, 2018/4205 E. ve 2018/9719 K. sayılı kararı ile onanmış olduğu, ve davalı kurumun zaman aşımına ilişkin istinaf talebinin ise; dava, TBK 73/1 maddesi gereğince 10 yıllık zaman aşımı süresi içinde açıldığından, mahkemece yapılan değerlendirme yerinde olup zaman aşımı süresinin dolmadığı gerekçesiyle davacının istinaf talebinin reddine, davalı

kurumun istinaf talebinin kısmen kabulü ile Bakırköy 9. Asliye Hukuk Mahkemesi Mahkemesinin 06/02/2019 tarih, 2018/255 Esas, 2019/58 Karar sayılı kararının kaldırılmasına, davacının davasının reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; İstinaf mahkemesi kararında gerekçe olarak gösterilen tüm hususların İlk Derece Mahkemesi'nin gerekçesinde yer alan " tarafların yarı yarıya sorumlu olduğu" gerçeğini bertaraf edecek gerekçeler olmadığı, müvekkil şirketin huzurdaki davanın açıldığı sırada geçerli bulunan maddi hukuk yönünden belirleyici olan müstakar içtihatların yarattığı mâkul güvene istinâden davayı açtığı, yerel mahkeme de, işbu içtihatlar kapsamında davanın kabulüne karar verildiği, buna karşılık bölge adliye mahkemesince, anılan içtihatları dikkate almadan, ayrıksı bir karara dayanarak yerel mahkeme kararını ortadan kaldırmak suretiyle davanın reddine karar verildiği, verilen karar haksız ve hukuka aykırı olduğu, somut olayda, Anayasa Mahkemesinin vurguladığı şekilde objektif ve makul bir sebebe dayanan bir içtihat değişikliğinin bulunmadığını, maddi tazminat istemli davanın reddinde maktu vekalet ücreti yerine nispi vekalet ücretine hükmedilmesinin hukuka aykırı olduğunu beyanla kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, dava dışı işçilere ödenen işçilik hakları nedeniyle alt iş verenin asıl iş verenden rücu istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 369 ncu maddesinin birinci fıkrası ile 370 ve 371 nci maddeleri

3. Değerlendirme

1.Bölge adliye mahkemelerinin nihai kararlarının bozulması 6100 sayılı Kanunun 371 nci maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı hâlinde mümkündür.

2.Hizmet alım sözleşmeleri; ihale şartları ile belirlenen işin sözleşmede kararlaştırılan bedel ile yapılmasının üstlenildiği sözleşmelerdir. Bu sözleşme türünde yüklenicinin edimi, hizmetin kendi işçisi ile yerine getirilmesi, işverenin edimi ise sözleşme bedelinin ödenmesidir. Sözleşme kapsamında yapılması gereken iş yüklenici işçisi tarafından yerine getirilecektir. İş aktinin yüklenici ile işçi arasında yapıldığı hususu ihtilafli değildir. SGK kayıtları da bu hususu doğrulamaktadır. Hizmet alımı tip sözleşmelerinde işverenin, yüklenici tarafından çalıştırılan işçinin ücretinin ödenmesi, sosyal haklarının takibi gibi denetim dışında işçiye karşı bir sorumluluğu yoktur. İşveren ile yüklenicinin İş Kanunu'na göre işçiye karşı müteselsilen sorumlu olmasına rağmen rücu ilişkisinde taraflar arasında imzalanan sözleşmenin uygulanması sözleşme hukukunun en temel ilkelerindedir.

İşçilik alacakları işveren tarafından ödenen işçinin; yüklenici işçisi olması, sözleşme ücretine işçinin ücret ve sosyal haklarının dahil olması, işverenin işçilik alacaklarından sorumlu olacağına dair sözleşmede bir hüküm bulunmaması hususları nazara alındığında i

İşverenin işçiyi çalıştıran yüklenicilerden odediği bedeli ve ferilerinin tamamını talep etme hakkı bulunduğunun kabulü gerekir.

Hizmet alım ihaleleri aynı yüklenici tarafından alındığı gibi, değişik yükleniciler tarafından da alınabilmektedir. Bu halde işyeri devri suretiyle işçiler yeni yükleniciye devredildiği için hizmet akitleri kesintiye uğramadan devam etmekte ve işçilik alacakları da bu doğrultuda hesaplanmaktadır.

İşçiye ödenen kıdem tazminatı iş sözleşmesinin feshedildiği tarihteki giydirilmiş ücret üzerinden hesaplanmakta olup bu kıdem tazminatının tamamından işçiyi çalıştırdıkları dönemle orantılı olarak yükleniciler işverene karşı sorumludurlar.

Yıllık izinler kullanılmadığı takdirde iş sözleşmesinin feshi ile ücrete dönüşmektedir. Sözleşmeyi feshedenin son yüklenici olduğu ve yıllık izinlerinde bu fesih ile ücrete dönüştüğü gözönüne alındığında yıllık izin ücretinden son yüklenici sorumlu olacaktır.

İhbar tazminatından son işveren sorumludur. Bunların dışında hafta tatil ücreti, ücret alacağı, fazla mesai ücreti gibi işçiye ödenen tazminatlardan yükleniciler işverene karşı işçiyi çalıştırdıkları dönemle sınırlı olarak sorumlu olacaklardır.

İşveren tarafından bu ödemelerin ferî mahiyetinde yapılan ödemeler de ayrı esasa yüklenicilerden tahsil edilebilecektir.

Yükleniciler aleyhine açılan rücu davalarında ayrı sözleşmelerle hizmet ifa eden yükleniciler mecburi dava arkadaşı olmadığı gibi borçtan müteselsilen sorumlu olacaklarına ilişkin kanun hükmü veya sözleşme bulunmamaktadır. Bu nedenle alacak davalarında her davalı aleyhine ayrı tahsil hükmü kurulmalıdır. Davanın itirazın iptali şeklinde açılmış olması durumunda ise takibin hangi davalı açısından hangi miktarla devam edeceği ayrı ayrı belirlenmelidir.

Yukarıdaki ilkeler çerçevesinde hizmet alımı tip sözleşmelerinde işverenin, yüklenici tarafından çalıştırılan işçinin ücretinin ödenmesi, sosyal haklarının takibi gibi denetim dışında işçiye karşı bir sorumluluğu olmadığı, işçilik alacakları yüklenici tarafından ödenen işçinin; yüklenici işçisi olması, sözleşme ücretine işçinin ücret ve sosyal haklarının dahil olması ve işverenin sorumluluğuna ilişkin sözleşmede özel bir hükmün yer almadığı anlaşıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararı yerindedir.

3.Temyizen incelenen karar, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile kararda belirtilen gerekçelere göre usul ve kanuna uygun olup davacı vekilince temyiz dilekçesinde ileri sürülen nedenler kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının 6100 sayılı Kanunun 370 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ONANMASINA,

Aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edene yükletilmesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine

gönderilmesine,

31.05.2023 tarihinde oy birliđiyle karar verildi.